

Krav enligt de särskilda salmonellagarantierna vid import av livsmedel av animaliskt ursprung från den inre marknaden

Anvisning för tillsynsmyndigheter och företagare

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	3
2	Import från den inre marknaden som omfattas av de särskilda salmonellagarantierna	3
2.1	Produkter som inte omfattas av kraven enligt de särskilda salmonellagarantierna	4
2.2	Undantag till kraven på dokumentation	4
3	Lagstiftning	5
4	Definitioner	6
5	Krav på dokumentation som gäller kött i förordning (EG) nr 1688/2005	7
5.1	Kött för upphettning	8
6	Krav på dokumentation som gäller hönsägg i förordning (EG) nr 1688/2005	9
6.1	Hönsägg för upphettning	9
7	Salmonellaundersökningar	10
7.1	Salmonellaundersökningar i landet varifrån livsmedlet levereras	10
7.2	Provtagning för salmonellaundersökningar vid egenkontroll	10
7.3	Myndighetsprovtagning i samband med Oiva-inspektionerna	11
7.4	Salmonellaundersökning av myndighetsprov	11
8	Att observera i dokumenten enligt förordning (EG) nr 1688/2005	11
9	Åtgärder när kraven i förordning (EG) nr 1688/2005 inte uppfylls	13
9.1	Åtgärder vid egenkontroll	13
9.2	Åtgärder vid myndighetstillsyn	14
9.3	Förstöring av livsmedel	15
9.4	Användning av livsmedlet för annat ändamål än som livsmedel	16
10	Anvisningar för myndigheter om användningen av administrativa tvångsmedel	16
11	Anmälningar till AAC- och RASFF-systemet samt tillbakadragande i Finland	17
11.1	Anmälan till AAC-systemet	17
11.2	Anmälan till RASFF-systemet	17
11.3	Tillbakadragande i Finland	18
12	Livsmedelsverkets kontaktuppgifter	18
13	Uppdatering av anvisningen	18
14	Användbara länkar	18
15	Ändringslogg	19

1 Bakgrund

Eftersom förekomsten av salmonella hos produktionsdjur och i livsmedel är exceptionellt liten i Finland och vi verkställer det nationella programmet för salmonellakontroll som godkänts av Europeiska kommissionen, har kommissionen beviljat Finland särskilda salmonellagarantier. På grund av de särskilda garantierna ska sändningar av livsmedel till Finland i kommersiellt syfte som omfattas av garantierna vara salmonellafria innan de sänds till Finland. De särskilda garantierna omfattar kött av nötkreatur, svin och fjäderfä samt malet kött tillverkat av detta som importeras rått. Även hönsägg som importeras råa omfattas av de särskilda garantierna.

Tillsynen över handeln på den inre marknaden inriktas på livsmedel av animaliskt ursprung som omfattas av kraven enligt de särskilda salmonellagarantierna, när dessa importeras till Finland från de övriga länderna på den inre marknaden. Tillsynen över uppfyllandet av kraven enligt de särskilda salmonellagarantierna genomförs riskbaserat. Egenkontrollen av att kraven enligt de särskilda garantierna uppfylls omfattas av Oiva-inspektionerna och dessa inriktas enligt Livsmedelsverkets anvisning för riskklassificering 10503. I egenkontrollen av kraven enligt de särskilda garantierna ingår kontroll av dokumentation enligt förordning (EG) nr 1688/2005 och provtagning för egenkontroll av salmonella enligt livsmedelslagen.

Kontrollen får inte begränsa EU:s allmänna princip om fri rörlighet för varor och tjänster, vilket innebär att bland annat varor får transporteras i handeln på den inre marknaden utan avgifter, mängdbegränsningar eller motsvarande åtgärder samt att det ska vara möjligt att utan begränsningar exportera en produkt till marknaden i en annan medlemsstat, om denna produkt redan lagligt släppts ut på marknaden i en medlemsstat.

Den fria rörligheten kan ändå begränsas med ytterligare nationella krav som har anmälts till EU-kommissionen eller fastställts i EU:s lagstiftning. Ett sådant ytterligare krav är till exempel de särskilda salmonellagarantierna enligt kommissionens förordning (EG) nr 1688/2005 (för kött av nötkreatur, svin och fjäderfä, malet kött tillverkat av detta och ägg), som ska uppmärksammas speciellt i samband med tillsynen. Bestämmelser om de särskilda salmonellagarantierna finns i förordning (EG) nr 853/2004 och i förordning (EG) nr 1688/2005 finns tillämpningsföreskrifter för kraven.

Denna anvisning är riktad till både inspektörer och företagare.

2 Import från den inre marknaden som omfattas av de särskilda salmonellagarantierna

Kraven i kommissionens förordning (EG) nr 1688/2005 gäller all kommersiell verksamhet där produkter som omfattas av de särskilda salmonellagarantierna importeras till Finland från den inre marknaden:

- företagare som importerar dessa produkter från den inre marknaden.
- företagare som importerar dessa produkter från den inre marknaden och lagrar dem i antingen en egen eller en hyrd lagerlokal.
- företagare som importerar dessa livsmedel direkt till kunderna, men inte själv lagrar dessa livsmedel i en egen eller en hyrd lagerlokal.
- företagare som importerar dessa livsmedel via distansförsäljning till livsmedelsföretagare eller konsumenter.
- Produkter som omfattas av de särskilda salmonellagarantierna, som kommer från den inre marknaden och ska säljas för proviantering till fartyg som seglar under finsk flagg.
- Inhemska företagare som importerar produkter som omfattas av de särskilda salmonellagarantierna på den inre marknaden, som har en mobil livsmedelslokal eller säsongsbetonad verksamhet.
- Utländska företagare som importerar produkter som omfattas av de särskilda salmonellagarantierna på den inre marknaden, som har en mobil livsmedelslokal eller vars importverksamhet till Finland är säsongsbetonad.

2.1 Produkter som inte omfattas av kraven enligt de särskilda salmonellagarantierna

Förordningen (EG) nr 1688/2005 gäller inte följande livsmedel och de behöver inte åtföljas av handelsdokument/intyg för handel inom gemenskapen eller salmonellaintyg vid handel på den inre marknaden:

- kött av andra djurarter än nötkreatur, svin och fjäderfä (höns, kalkon, pärlhöns, anka och gås) samt malet kött tillverkat av detta,
- maskinurbenat kött (MSM = Mechanically Separated Meat),
- köttberedningar, köttprodukter tillverkade av kött av vilken djurart som helst,
- äggprodukter,
- andra fågelägg än hönsägg.

2.2 Undantag till kraven på dokumentation

En sändning behöver inte åtföljas av handelsdokument, intyg för handel inom gemenskapen ((EG) nr 1688/2005, bilaga IV och V) eller salmonellaintyg i följande fall:

- Om livsmedlet kommer från ett land på den inre marknaden där man för livsmedlet i fråga verkställer ett program för salmonellakontroll som godkänts av kommissionen och motsvarar kontrollprogrammet i Finland. Livsmedlets ursprungsland kan vara det land som verkställer programmet för

salmonellakontroll. Alternativt kan livsmedlet ha mottagits i ett sådant land och sändningen i sin helhet eller en del av den kan därefter ha levererats till Finland.

Följande livsmedel omfattas av de särskilda salmonellagarantierna:

- kött och malet kött av nötkreatur och svin: Norge, Sverige
kött och malet kött av fjäderfä (höns, kalkon, pärlhöns, anka och gås; även slaktkycklingar): Norge, Sverige
 - kött och malet kött av slaktkycklingar/höns (*Gallus gallus*): Danmark, Island
 - kött och malet kött av kalkon: Island
 - hönsägg: Norge, Sverige, Danmark, Island
- Om produkten ursprungligen kommer från ett land som beviljats särskilda salmonellagarantier för produkten i fråga, men produkten transporteras till Finland via ett land som inte har beviljats särskilda salmonellagarantier (till exempel via Estland). Om produkten bearbetas eller omförpackas i Estland (kontroll- eller identifieringsmärket ändras) ska kraven på dokumentation enligt förordning (EG) nr 1688/2005 uppfyllas innan produkten kan levereras till Finland.

3 Lagstiftning

Lagstiftning med anknytning till produkter som omfattas av de särskilda salmonellagarantierna:

- Livsmedelslag 297/2021
- Jord- och skogsbruksministeriets förordning om livsmedelshygien 318/2021
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung
- Kommissionens förordning (EG) nr 1688/2005 gällande särskilda salmonellagarantier för sändningar till Finland och Sverige
- Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1223/2011 gällande mikrobiologiska undersökningsmetoder
- Kommissionens genomförandebeslut (EU) nr 427/2012 om utvidgning av de särskilda garantierna beträffande salmonella till ägg avsedda för Danmark
- Kommissionens genomförandebeslut (EU) nr 2018/307 om utvidgning av de särskilda garantierna beträffande salmonella till att omfatta kött från slaktkycklingar (*Gallus gallus*) avsett för Danmark
- Beslut av Eftas övervakningsmyndighet nr 1/19/KOL om utvidgning av de särskilda garantierna beträffande *Salmonella* spp. till kött och ägg från tamhöns och kött från kalkoner avsedda för Island
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet

- Kommissionens genomförandebeslut (EU) nr 931/2011 om de spårbarhetskrav som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 för livsmedel av animaliskt ursprung

4 Definitioner

Särskilda garantier

Med särskilda garantier avses de regler beträffande salmonella som anges i artikel 8 i förordning (EG) nr 853/2004 och kraven angående verkställandet av dessa regler i förordning (EG) nr 1688/2005. De särskilda salmonellagarantierna omfattar:

- rått kött av nötkreatur och svin, inklusive malet kött, men inte köttberedningar och maskinurbenat kött (MSM),
- rått kött av fjäderfä: höns, kalkoner, pärlhöns, ankor och gäss som hålls som husdjur, inklusive malet kött, men inte köttberedningar och maskinurbenat kött (MSM) samt
- råa hönsägg.

Inälvor och blod

Inälvor och blod betraktas som kött.
(EG) nr 853/2004 bilaga I, punkt 1)

Köttberedning

Med köttberedningar avses enligt bilaga I, punkt 1.15 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung färskt kött, inklusive malet kött, till vilket livsmedel, kryddor eller tillsatser har tillförts eller vilket har genomgått processer som inte är tillräckliga för att ändra köttets muskelfiberstruktur och som sålunda inte tar bort de egenskaper som är karakteristiska för färskt kött. Med tanke på salthalten definieras kött som en köttberedning, om produktens salthalt är 1 % eller mer.

Maskinurbenat kött

Med maskinurbenat kött (MSM) avses enligt bilaga I, punkt 1.14 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung en produkt som framställs genom att kött avlägsnas från köttben efter urbening eller från slaktkroppar av fjäderfä med mekaniska metoder som medför att muskelfiberstrukturen försvinner eller förändras.

Sändning

Med en sändning avses livsmedel som sänds med samma fraktsedel. Sändningen kan innehålla ett livsmedelsparti eller flera partier av samma eller olika typer av livsmedel, och kan bestå av en fordonslast eller en lastpall med produkter. Sändningen kan komma från en anläggning eller någon annan livsmedelslokal (till exempel en partiaffär).

Parti

Med ett livsmedelsparti avses ett antal försäljningsenheter av ett livsmedel, som har producerats, tillverkats eller förpackats under i stort sett samma förhållanden. (Jord- och skogsbruksministeriets förordning om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna 834/2014, 3 §, punkt 4)

Kontrollmärke

Ett kontrollmärke avser ett ovalt märke som stämplats på slaktkropparna med information såsom namnet eller en bokstavskod på tillverkningslandet, anläggningens godkännandenummer och EG-kod. ((EU) 2019/627, bilaga II)

Identifieringsmärke

Med ett identifieringsmärke avses ett ovalt märke som anbringats på produkter av animaliskt ursprung, deras emballage eller förpackningar, med namnet eller en bokstavskod på tillverkningslandet, anläggningens godkännandenummer och EG-kod. ((EG) nr 853/2004 artikel 5 och 6 samt avsnitt I i bilaga II)

Importör

En importör avser i denna anvisning en företagare som först tar emot eller förmedlar livsmedel av animaliskt ursprung från den inre marknaden.

5 Krav på dokumentation som gäller kött i förordning (EG) nr 1688/2005

Sändningar till Finland med rått kött av nötkreatur, svin och fjäderfä (höns, kalkon, pärlhöns, anka och gås) eller malet kött tillverkat av detta ska åtföljas av handelsdokument och intyg från laboratorium (salmonella) enligt förordningen gällande särskilda salmonellagarantier (EG) nr 1688/2005. Handelsdokumentet ska vara baserat på förlagan i bilaga IV i förordningen gällande särskilda salmonellagarantier eller en annan handling med motsvarande uppgifter. Observera att enligt definitionen i punkt 1 i bilaga I till förordning (EG) nr 853/2004 betraktas inälvor och blod som kött och därför omfattar de särskilda salmonellagarantierna även dessa produkter. Handelsdokumentet undertecknas av avsändaren. Ovan nämnda handlingar som krävs enligt förordningen ska kunna kopplas ihop med varandra och livsmedlet i fråga.

Även handlingar som sänts till företagaren i elektroniskt format kan godkännas, förutsatt att företagaren inte tar köttet i fråga i användning eller vidarebefordrar kött-sändningen innan handlingarna anlänt och kontrollerats.

Salmonellaprover ska tas av kött som omfattas av förordningen gällande särskilda salmonellagarantier när köttet ska levereras till Finland. Proverna tas vid den avsändande anläggningen eller livsmedelslokalen (till exempel en partiaffär). Resultatet av salmonellaanalysen ska vara negativt. Provtagningen ska inriktas på varje sändning som levereras till Finland.

Om den första mottagaren efter EU:s gränskontroll finns i Finland (enligt CVED-dokumentet) räknas sändningen inte som ett parti på den inre marknaden utan som ett parti som importerats från tredje land, oavsett i vilket land gränskontrollen utförs.

Exempel: Ett parti kött sänds från Brasilien till Finland. Sändningen genomgår veterinär gränskontroll i Rotterdam, Nederländerna, och den första mottagaren efter gränskontrollen är ett företag i Finland. Den här typen av import är inte handel på den inre marknaden, om hela partiet levereras till Finland efter gränskontrollen.

Om sändningen delas upp efter EU:s gränskontroll och endast en del av den sänds till Finland räknas detta som handel på den inre marknaden.

Exempel: Om sändningen delas upp i Rotterdam betraktas leveranserna som handel på den inre marknaden och varje delleverans ska ha sina egna handelsdokument enligt förordningen gällande särskilda salmonellagarantier. Sändningar som levereras till Finland ska undersökas för salmonella vid den avsändande anläggningen eller livsmedelslokalen (till exempel en partiaffär) i Europa.

De handlingar som de särskilda salmonellagarantierna kräver (handelsdokument och salmonellaintyg) ska vara utfärdade i samma EU-medlemsstat.

Exempel: Om hela sändningen levereras från Österrike via Tyskland till Finland på så sätt att den endast lagras (ingen bearbetning) i Tyskland, kan handelsdokumentet utfärdas och salmonellaundersökningen göras i antingen Österrike eller Tyskland. Om sändningen delas upp i mindre delar i Tyskland och endast en del sänds till Finland ska salmonellaundersökningen göras och handelsdokumentet utfärdas i Tyskland. Dessa ska gälla specifikt den del av hela sändningen som levereras till Finland.

5.1 Kött för upphettning

Kött för upphettning får hanteras endast vid en köttproduktanläggning och köttet ska hettas upp (pastöriseras, steriliseras) eller behandlas med en metod som har motsvarande verkan. Kött-sändningar som importerats för tillverkning av produkter för upphettning ska åtföljas av ett handelsdokument (kött av nötkreatur och svin) enligt förordning (EG) nr 1688/2005, med en anteckning i punkt 6 i dokumentet om att köttet ska hettas upp. Förpackningarna i sändningen behöver inte förses med en märkning som visar användningsändamålet, men om sändningen eller en del av den vidarebefordras från mottagande anläggning till en annan anläggning ska produktens emballage eller exempelvis lastpallen förses med en märkning som visar att köttet är avsett för upphettning.

Nöt- eller svinkött för upphettning behöver inte ha undersökts för salmonella vid den avsändande anläggningen eller partiaffären. För kött av fjäderfä krävs alltid ett salmonellaintyg. Rått kött av fjäderfä (höns, kalkon, pärlhöns, anka och gås) eller rått

malet kött tillverkat av detta kan inte levereras till en anläggning för upphettning utan ett salmonellaintyg.

I samband med egenkontrollen ska företagaren också se till att kött för upphettning hålls separat från övriga livsmedel.

Om salmonella upptäcks i kött av nötkreatur eller svin som levereras till en anläggning för upphettning, kan köttet genomgå en upphettningsbehandling.

6 Krav på dokumentation som gäller hönsägg i förordning (EG) nr 1688/2005

Sändningar av råa hönsägg till Finland ska åtföljas av ett TRACES-hälsointyg för handel inom gemenskapen ((EG) nr 1688/2005, del I och II i bilaga V).

TRACES-intyget ska kunna kopplas ihop med sändningen av ägg. Sändningen ska åtföljas av ett TRACES-intyg som skrivits ut ur TRACES-systemet. TRACES-intyget godkänns av en myndighet i ursprungslandet. Hönsäggen ska komma från en flock som har undersökts för salmonella och resultatet av analysen ska vara negativt (del II i bilaga V).

6.1 Hönsägg för upphettning

Råa hönsägg som importeras till en anläggning som tillverkar äggprodukter för tillverkning av produkter för upphettning ska åtföljas av ett intyg för handel inom gemenskapen enligt förordning (EG) nr 1688/2005 (del I och II i bilaga V). Om äggen ska användas som sådana i en process som garanterar att salmonellabakterierna förstörs, har det inte varit nödvändigt med provtagning av flockar från vilka äggen härrör. I TRACES-intyget ska det finnas en anteckning om att äggen bör hettas upp (del II i bilaga V). Förpackningarna i sändningen behöver inte försees med en märkning som visar användningsändamålet, men om sändningen eller en del av den vidarebefordras från mottagande anläggning till en annan anläggning ska produktens emballage försees med en märkning som visar att äggen är avsedda för upphettning.

I samband med egenkontrollen ska företagaren också se till att ägg för upphettning hålls separat från övriga livsmedel.

Om salmonella upptäcks i hönsägg som levereras till en anläggning för upphettning, kan äggen genomgå en upphettningsbehandling.

7 Salmonellaundersökningar

7.1 Salmonellaundersökningar i landet varifrån livsmedlet levereras

Reglerna för provtagning med anknytning till kött och malet kött av nötkreatur, svin och fjäderfä finns i bilaga I och II i förordning (EG) nr 1688/2005. Reglerna för provtagning av flockar från vilka hönsägg härrör finns i bilaga III i samma förordning. Provtagningen ska gälla specifikt sändningen till Finland.

De salmonellaundersökningar som krävs enligt förordningen kan inte ersättas med myndighetsprovtagning eller egenkontrollprovtagning i Finland.

7.2 Provtagning för salmonellaundersökningar vid egenkontroll

Enligt 15 § 2 mom. i livsmedelslagen ska det i en företagares egenkontroll ingå en plan för provtagning och undersökning av livsmedel som omfattas av de särskilda garantierna med tanke på eventuell upptäckt av salmonella. Förverkligandet av salmonellaundersökningar vid egenkontroll bedöms i samband med Oiva-inspektionerna och bedömningen påverkar Oiva-vitsordet.

Närmare anvisningar om provtagning vid egenkontroll av livsmedel som omfattas av de särskilda garantierna finns i Livsmedelsverkets anvisning för företagare 4095/04.02.00.01/2020/SV/3 "Mikrobiologiska krav för livsmedel" samt i bilaga 6 i anvisningen i fråga.

Rekommendationen är att prover vid egenkontroll tas av sändningar som omfattas av de särskilda salmonellagarantierna på så sätt att provtagningen täcker 5–10 procent av alla sändningar. Det är alltså inte nödvändigt att ta prover för salmonellaundersökningar vid egenkontroll av varje sändning. Provtagningen ska inriktas på alla typer av livsmedel som omfattas av de särskilda salmonellagarantierna. Varje prov består av fem delprover. Provtagningen ska inriktas på den sändning som ska undersökas på så sätt att provets delprover tas av så många förpackningar/lådor som möjligt i samma parti. Eftersom sändningarnas storlekar kan variera mycket är det möjligt att beakta storleken i planen för provtagning och undersökning.

Anvisning för företagare "Mikrobiologiska krav för livsmedel":

<https://www.ruokavirasto.fi/sv/om-oss/tjanster/guider-och-blanketter/foretag/livsmedelsbranschen/guider-pa-livsmedelsbranschen/>

Anvisning för företagare "Mikrobiologiska krav för livsmedel"/bilaga 6:

<https://www.ruokavirasto.fi/sv/om-oss/tjanster/guider-och-blanketter/foretag/livsmedelsbranschen/guider-pa-livsmedelsbranschen/>

7.3 Myndighetsprovtagning i samband med Oiva-inspektionerna

Provtagningen inriktas på sådana livsmedel som omfattas av förordningen gällande särskilda salmonellagarantier och som borde ha undersökts för salmonella i landet varifrån de levererats.

Prover kan tas till exempel om planen för egenkontroll inte är tillräckligt trovärdig, om många salmonellafynd har gjorts i samband med egenkontrollen eller om det finns flera oklarheter i dokumenten som krävs enligt förordning (EG) nr 1688/2005.

Provtagningen görs enligt Livsmedelsverkets anvisning Mikrobiologisk analys av livsmedel – anvisningar för tillsynsmyndigheterna. Proverna analyseras med avseende på salmonella. Varje prov består av fem delprover. Myndighetsprover kan tas också av livsmedel som består av inälvor och blod, eftersom dessa betraktas som kött enligt definitionen i bilaga I i förordning (EG) nr 853/2004.

Mikrobiologisk analys av livsmedel – Anvisningar för tillsynsmyndigheterna
<https://www.ruokavirasto.fi/sv/om-oss/tjanster/guider-och-blanketter/foretag/livsmedelsbranschen/guider-pa-livsmedelsbranschen/>

7.4 Salmonellaundersökning av myndighetsprov

Tillsynsmyndigheten sänder ett myndighetsprov som tagits i samband med en Oiva-inspektion till ett myndighetslaboratorium som genomför salmonellaundersökningar enligt den ackrediterade metoden i artikel 5 i förordning (EG) nr 1688/2005. Se Livsmedelsverkets anvisning Mikrobiologisk analys av livsmedel – Anvisningar för tillsynsmyndigheterna.

Mikrobiologisk analys av livsmedel – Anvisningar för tillsynsmyndigheterna
<https://www.ruokavirasto.fi/sv/om-oss/tjanster/guider-och-blanketter/foretag/livsmedelsbranschen/guider-pa-livsmedelsbranschen/>

8 Att observera i dokumenten enligt förordning (EG) nr 1688/2005

- Handelsdokumentet/intyget för handel inom gemenskapen ska avfattas på finska, svenska eller engelska. Dokumentet kan också vara avfattat på andra EU-språk om det åtföljs av en officiell översättning. En översättning till engelska godtas också.
- I förordningen ingår inga bestämmelser om språkrav som gäller laboratoriets utlåtande (bilaga IV, punkt 6). Företagaren ska emellertid kunna förstå innebörden av intyget. Alternativt kan företagaren låta översätta intyget. Även inspektören ska kunna förstå innebörden av intyget.

- De dokument som krävs enligt förordningen ska kunna kopplas ihop på ett tillförlitligt sätt med livsmedlet samt med salmonellaintyget, när ett sådant intyg krävs.
- Exempelvis referensnummer, partinummer, datum, produktnamn och vikt är faktorer som kopplar ihop dokumenten med livsmedlen. Även fraktsedlar, följesedlar och fakturor kan vid behov användas till att koppla ihop dokumenten med livsmedlen.
- Handelsdokumentet, analysintyget över salmonellaundersökningarna och sändningen kan kopplas ihop med hjälp av handelsdokumentets referensnummer. Referensnumret lämnas ut av den ansvariga person hos avsändaren som har undertecknat handelsdokumentet.
- Originalen av handelsdokumentet sänds till importören, som ska förvara handlingen enligt följande:

I fråga om registrerad livsmedelsverksamhet ska företagaren bevara livsmedlens spårbarhetsdokumentation minst ett år efter det att livsmedlen har levererats eller tagits emot (JSM:s förordning om livsmedelshygien 318/2021, 22 §).

I fråga om godkända livsmedelslokaler ska företagaren bevara livsmedlens spårbarhetsdokumentation minst två år efter livsmedlets sista förbrukningsdag eller datum för minsta hållbarhet (JSM:s förordning om livsmedelshygien 318/2021, 36 §).

- Även sidorna i laboratoriets analysintyg ska ingå i det maximala antalet sidor i handelsdokumentet.
- I punkt 1 i handelsdokumentet ska vid behov nämnas den avsändande anläggningens godkännandenummer. Om produkten sänds från någon annan än en livsmedelslokal som kräver godkännande (till exempel en partiaffär), kan godkännandenummer inte krävas.
- Punkt 2 i handelsdokumentet ska klart och tydligt inkludera mottagarens uppgifter. Den mottagande anläggningens godkännandenummer är inte obligatorisk information.
- I punkt 6 i handelsdokumentet ska de onödiga alternativen strykas över. Det första alternativet förutsätter att avsändaren också inkluderar laboratoriets analysintyg.
- Om de salmonellaundersökningar som krävs inte har gjorts i landet varifrån livsmedlet levererats kan de inte ersättas med myndighets- eller egenkontrollprover i Finland.
- Det handelsdokument och de salmonellaintyg som krävs för köttet i förordningen kan också sändas i elektroniskt format.

- Ett TRACES-intyg ska skrivas ut ur TRACES-systemet och åtfölja sändningar av hönsägg.
- Först när importören har fått de handlingar som förordningen kräver och konstaterat att de uppfyller kraven får livsmedlet tas i bruk, distribueras eller vidarebefordras till en annan företagare.

9 Åtgärder när kraven i förordning (EG) nr 1688/2005 inte uppfylls

Ett livsmedel uppfyller inte kraven i förordning (EG) nr 1688/2005 till exempel i följande fall:

- Det salmonellaintyg som krävs enligt förordning (EG) nr 1688/2005 saknas.
- Det handelsdokument/intyg för handel inom gemenskapen som krävs enligt förordning (EG) nr 1688/2005 saknas.
- De dokument som krävs enligt förordning (EG) nr 1688/2005 och livsmedlet kan inte kopplas ihop.
- De salmonellaundersökningar, i landet varifrån livsmedlet levereras, som krävs enligt förordning (EG) nr 1688/2005 är inte inriktade på sändningen till Finland.
- Salmonella upptäcks i samband med myndighetstillsynen eller egenkontrollen i ett livsmedel som åtföljts av ett salmonellaintyg.

9.1 Åtgärder vid egenkontroll

Om ett livsmedel inte uppfyller kraven enligt förordning (EG) nr 1688/2005 kan det returneras till landet det sänts ifrån, förstöras i Finland eller användas för något annat ändamål än som livsmedel i Finland. Företagaren kan välja vilken åtgärd som ska vidtas, om inte åtgärdsalternativen begränsas av hälsoskäl eller annan lagstiftning.

Om salmonella upptäcks i kött som åtföljts av ett salmonellaintyg, får köttet i fråga inte levereras till en anläggning för upphettning. Sådant kött ska returneras, förstöras eller användas för något annat ändamål än som livsmedel. Sådant kött ska dras tillbaka från marknaden och konsumenterna.

Om salmonella upptäcks vid egenkontroll av kött som åtföljts av ett salmonellaintyg ska produkter som tillverkats av köttet i fråga tas ur produktion och dras tillbaka från marknaden och konsumenterna. Dessa produkter ska förstöras eller användas för något annat ändamål än som livsmedel. Om produkten har hettats upp eller

genomgått annan behandling som förintar salmonellan, behöver produkterna inte dras tillbaka från konsumenterna.

Importören får inte ta livsmedlet i bruk eller överlåta det till någon annan innan dokumenten har konstaterats uppfylla kraven enligt förordning (EG) nr 1688/2005 och kan kopplas ihop med sändningen.

Av planen för egenkontroll bör framgå hur företagaren ska handla ifall missförhållanden upptäcks vid egenkontrollen med anknytning till hur de särskilda salmonellagarantierna uppfylls.

Om salmonella upptäcks i samband med egenkontrollen i ett livsmedel som omfattas av förordningen gällande särskilda salmonellagarantier, ska företagaren vidta korrigerande åtgärder.

Returnering eller förstöring av produkten, användning av produkten för något annat ändamål än som livsmedel

Returnering

En företagare kan returnera ett livsmedel som inte uppfyller kraven enligt förordning (EG) nr 1688/2005 till leverantören, om leverantören är villig att ta emot livsmedlet.

Företagaren ska underrätta den lokala tillsynsmyndigheten om salmonella som upptäckts i samband med egenkontrollen samt om att ett parti returnerats till landet det levererats ifrån på grund av detta. Den lokala tillsynsmyndigheten underrättar Livsmedelsverket på ensisaapumisvalvonta@ruokavirasto.fi.

Förstöring

Om leverantören av ett livsmedel i det land varifrån livsmedlet levererats inte är villig att ta emot ett livsmedel som ska returneras, blir företagaren tvungen att förstöra livsmedlet i Finland eller använda det för något annat ändamål än som livsmedel. Se punkt 9.3.

Användning för annat ändamål än som livsmedel

Företagaren kan utreda om det är möjligt att använda livsmedlet för något annat ändamål än som livsmedel, till exempel som foder. Se punkt 9.4.

9.2 Åtgärder vid myndighetstillsyn

Om en myndighet/inspektör konstaterar att ett livsmedel inte uppfyller kraven enligt förordning (EG) nr 1688/2005, kan myndigheten bestämma att livsmedlet ska returneras till landet det levererats ifrån, förstöras i Finland eller användas för något annat ändamål än som livsmedel i Finland. Företagaren kan välja vilken åtgärd som ska vidtas, om inte åtgärdsalternativen begränsas av hälsoskäl eller annan lagstiftning. Om företagaren väljer att returnera livsmedlet till landet det levererats ifrån ska han eller

hon ta reda på om leverantören är villig att ta emot livsmedlet som ska returneras. Vid behov ska företagaren instrueras att dra tillbaka livsmedlet (se punkt 9.1). Orsaker till ovan nämnda åtgärder är bland annat salmonellafynd i en produkt som åtföljts av ett salmonellaintyg samt brister i det handelsdokument eller salmonellaintyg som krävs enligt förordningen.

Om ett livsmedel returneras till landet det levererats ifrån, förstörs eller används för något annat ändamål än som livsmedel, ombeds tillsynsmyndigheten/inspektören underrätta Livsmedelsverket om orsaken till överträdelsen av bestämmelserna och de åtgärder som vidtagits, så att Livsmedelsverket kan göra en anmälan till AAC- eller RASFF-systemet. Inspektören ombeds också kontakta Livsmedelsverket om återkommande problem.

Inspektören ska be företagaren om en skriftlig bekräftelse på att livsmedlet har returnerats till landet det levererats ifrån, förstörts eller använts för något annat ändamål än som livsmedel.

Om salmonella upptäcks vid myndighetstillsyn av kött som åtföljts av ett salmonellaintyg ska produkter som tillverkats av köttet i fråga tas ur produktion och dras tillbaka från marknaden och konsumenterna. Dessa produkter ska förstöras eller användas för något annat ändamål än som livsmedel. Om produkten har hettats upp eller genomgått annan behandling som förintar salmonellan, behöver produkterna inte dras tillbaka från konsumenterna.

9.3 Förstöring av livsmedel

Livsmedel av animaliskt ursprung som inte duger som livsmedel är i allmänhet kategori 2-material enligt artikel 9 (punkt e), underpunkt ii)) i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 (förordningen om biprodukter), till exempel av följande orsaker:

- Salmonella som konstaterats vid egenkontroll eller myndighetstillsyn.
- De handlingar beträffande salmonella som krävs enligt förordning (EG) nr 1688/2005 saknas.

Livsmedel av animaliskt ursprung som inte duger som livsmedel kan i vissa mer sällsynta fall betraktas som kategori 3-material enligt artikel 10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009, om

- Det enligt inspektörens bedömning inte är något fel på livsmedlet, men det finns en obetydlig brist i förpackningen eller handlingarna som emellertid inte anses utgöra någon risk för människors eller djurs hälsa.

Ovan nämnda material kan bortskaffas genom förbränning som avfall (artiklar 12–14). Innan avfallet levereras ska förbränningsanläggningen tillfrågas om produkten i fråga tas emot. Förpackade livsmedel kan förstöras åtminstone vid Fortum Waste Solutions

i Riihimäki. Även Honkajoki Oy kan kontaktas om möjligheten att förstöra livsmedel. Biologiskt nedbrytbart material kan i regel inte föras till avstjälningsplatsen.

Företagaren ska kunna visa inspektören handlingar som bevisar att livsmedlet har förstörts.

Tillsynen över biprodukter vid Livsmedelsverket ger mer information.

9.4 Användning av livsmedlet för annat ändamål än som livsmedel

Om det konstateras att en produkt inte duger som livsmedel, kan produkten eventuellt användas för något annat ändamål än som livsmedel enligt 59 § i livsmedelslagen 297/2021.

Företagaren kan ge tillsynsmyndigheten förslag till andra användningsändamål som han eller hon har intresse av att utreda. Myndigheten ska godkänna detta andra användningsändamål. Kategori 2- och 3-material kan till exempel användas som råvara vid anläggningar som tillverkar foder för pälsdjur. Kategori 3-material kan också användas som råvara vid anläggningar som tillverkar foder för sällskapsdjur. Företagare som överväger användning som foder ska kontakta Livsmedelsverkets fodersektion. Kategori 3-material kan levereras som sådant till biogas- eller komposteringsanläggningar, men detta ska alltid kontrolleras genom att kontakta Livsmedelsverkets gödselsektion.

10 Anvisningar för myndigheter om användningen av administrativa tvångsmedel

Utförliga anvisningar om användningen av administrativa tvångsmedel finns i Livsmedelsverkets anvisning 100011 (Handbok om tillgripande av sådana administrativa tvångsmedel inom livsmedelstillsynen som avses i livsmedelslagen), som finns på Livsmedelsverkets webbplats:

<https://www.ruokavirasto.fi/sv/om-oss/tjanster/guider-och-blanketter/foretag/livsmedelsbranschen/guider-pa-livsmedelsbranchen/>

Anvisningen om tvångsmedel 100011 kompletteras av Livsmedelsverkets anvisning 10110 Beslut om användning av administrativa tvångsmedel enligt livsmedelslagen samt Livsmedelsverkets blankett 10110, med ett underlag för beslutet om tvångsmedel. Dessa finns i tjänsten Pikantti för myndigheter:

Ruokavirasto/Pikantti/ELIYHT/Malliasiakirjat

11 Anmälningar till AAC- och RASFF-systemet samt tillbakadragande i Finland

11.1 Anmälan till AAC-systemet

En anmälan till AAC-systemet (Administrative Assistance and Cooperation System) görs vid Livsmedelsverket när en produkt inte bevisligen utgör en hälsorisk, men det är nödvändigt att förmedla annan information (till exempel ett missförhållande eller en brist) till myndigheterna i det land varifrån produkten sänts eller andra berörda länder. En anmälan till AAC-systemet görs också när finländska myndigheter behöver mer information från livsmedelstillsynen i ett annat medlemsland för en utredning eller till stöd för beslutsfattande. Anmälan till AAC-systemet kan vara mer fritt formulerad än en anmälan till RASFF-systemet, men det är viktigt att bifoga bilder eller handlingar som vid behov kan användas till att identifiera den företagare som ärendet gäller. Förfrågningar och handlingar sänds till rasff@ruokavirasto.fi.

Anmälningar till AAC-systemet med anknytning till kraven på de särskilda salmonellagarantierna ombes också att meddelas för kännedom till ensisaapumisvalvonta@ruokavirasto.fi.

Kraven på administrativt stöd och utbyte av information mellan medlemsländerna beskrivs i artiklarna 102–108 i förordningen om offentlig kontroll (EU) 2017/625, där principerna för både RASFF- och AAC-systemet tas upp.

11.2 Anmälan till RASFF-systemet

RASFF (Rapid Alert System for Food and Feed) är ett system som administreras av Europeiska unionen. Livsmedelsverket är kontaktpunkt för systemet i Finland. Livsmedelsverkets uppgift är att rapportera till Europeiska kommissionens kontaktpunkt (ECCP) och till de andra medlemsländerna, när man på marknaden upptäcker ett livsmedel, livsmedelskontaktmaterial eller foder som importerats från ett annat land, som kan utgöra en hälsorisk för människan eller produktionsdjur eller en allvarlig risk för miljön. För att göra en anmälan till RASFF-systemet behöver Livsmedelsverket följande uppgifter från inspektören eller direkt från företagaren:

- laboratoriets analysintyg, som visar felet på produkten
- till exempel en faktura, packsedel, orderbekräftelse med information om produktnamnet och mängden produkt, företagaren som har sänt partiet till Finland samt mottagaren i Finland
- bilder av förpackningarna och produktetiketterna är inte absolut nödvändiga, med de är önskvärda och underlättar anmälan

Förfrågningar och handlingar angående anmälan till RASFF-systemet sänds till Livsmedelsverket på rasff@ruokavirasto.fi.

Anmälningar till RASFF-systemet med anknytning till kraven på de särskilda salmonellagarantierna ombes också att meddelas för kännedom till ensisaapumisvalvonta@ruokavirasto.fi.

11.3 Tillbakadragande i Finland

Om ett livsmedel inte uppfyller de krav som tas upp i denna anvisning eller i annan lagstiftning och livsmedlet redan har vidarebefordrats från företagaren till en annan företagare eller en konsument, ska den förstnämnda dra tillbaka produkten. Tillbakadragningsblanketten sänds till takaisinvedot@ruokavirasto.fi.

Närmare information om anmälan om tillbakadragande av livsmedel finns i Livsmedelsverkets anvisning 17053/1.

<https://www.ruokavirasto.fi/sv/om-oss/tjanster/guider-och-blanketter/foretag/livsmedelsbranschen/tillbakadragande/>

12 Livsmedelsverkets kontaktuppgifter

Vänligen kontakta oss med frågor i anslutning till denna anvisning per e-post på ensisaapumisvalvonta@ruokavirasto.fi.

13 Uppdatering av anvisningen

Livsmedelsverket uppdaterar denna anvisning vid behov. Inspektörerna underrättas i Pikantti när anvisningen har uppdaterats. Anvisningen publiceras både i extranättjänsten Pikantti och på Livsmedelsverkets externa webbplats.

14 Användbara länkar

Oiva-anvisningar i Pikantti (används av inspektörerna):

<https://pikantti.ruokavirasto.fi/display/OIVA/Ohjeet>

Oiva-anvisningar på Livsmedelsverkets webbplats:

<https://www.oivahymy.fi/sv/for-foretag/kontrollanvisningar/>

Anvisning för företagare Mikrobiologiska krav för livsmedel:

<https://www.ruokavirasto.fi/sv/om-oss/tjanster/guider-och-blanketter/foretag/livsmedelsbranschen/guider-pa-livsmedelsbranschen/>

Import på den inre marknaden i Pikantti (används av inspektörerna):

<https://pikantti.ruokavirasto.fi/pages/viewpage.action?pageId=3117134>

Import på den inre marknaden (livsmedel av animaliskt ursprung) på Livsmedelsverkets webbplats:

<https://www.ruokavirasto.fi/sv/foretag/import-och-export/eu-lander-norge-och-schweiz/livsmedel/>

Förteckningar över godkända anläggningar inom EU och i tredje länder:

https://ec.europa.eu/food/safety/biosafety/food_hygiene/eu_food_establishments_en

https://ec.europa.eu/food/safety/international_affairs/trade/non-eu-countries_en

Distansförsäljning:

<https://www.ruokavirasto.fi/sv/foretag/livsmedelsbranschen/forsaljning/forsaljning-av-livsmedel-pa-internet/>

TRACES-systemet:

<https://www.ruokavirasto.fi/sv/foretag/import-och-export/traces/>

Finlex:

<https://www.finlex.fi/sv/>

EUR-Lex:

<https://eur-lex.europa.eu>

15 Ändringslogg

Föregående version/datum	Ny version/datum	Ändrad av	Gjorda ändringar
1/18.5.2021	2/31.5.2021	Britta Wiander	Preciserades i stycke 2, punkt 4.

Överinspektör

Britta Wiander

Sektionschef

Annukka Markkula